

ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണത്തിലെ പ്രവർത്തന മികവിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ ഗ്രേഡ് ചെയ്യൽ - മാർഗരേഖ

ആമുഖം

ശുചിത്വ കേരളമെന്ന ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കുന്നതിനായി നവകേരളം കർമ്മപദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി വിപുലമായ പ്രവർത്തനങ്ങളാണ് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ നേതൃത്വത്തിൽ നടന്നുവരുന്നത്. ഗാർഹിക - സ്ഥാപന - പൊതുതലങ്ങളിൽ രൂപപ്പെടുന്ന ഖരമാലിന്യങ്ങൾ തരംതിരിച്ച് സംസ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള അടിസ്ഥാന സംവിധാനങ്ങൾ ഒരുക്കിയാണ് തദ്ദേശസ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നത്. അഴുകുന്ന മാലിന്യങ്ങൾ അതാതിടങ്ങളിൽ ശാസ്ത്രീയമായി സംസ്കരിച്ചും അഴുകാത്തവ വൃത്തിയാക്കി തരംതിരിച്ച് വാതിൽപ്പടി ശേഖരണംനടത്തി ശാസ്ത്രീയ പരിപാലനത്തിന് കൈമാറുന്നു. ഈ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഫലപ്രദമാകുന്നതിന് അനുയോജ്യമായ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളും സേവന സംവിധാനവും ഒരുക്കുന്നതിനാണ് സംസ്ഥാന സർക്കാർ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളോട് നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളത്. ദേശീയ ഹരിത ട്രൈബ്യൂണൽ നിർദ്ദേശങ്ങളുടെയും കൂടി അടിസ്ഥാനത്തിൽ എല്ലാ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളെയും ഖരമാലിന്യ പരിപാലനത്തിൽ മികച്ച അവസ്ഥയിലെത്തിക്കുന്നതിനായി പൊതു ശുചിത്വത്തിന്റേയും പ്രവർത്തന മികവിന്റേയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഗ്രേഡ് ചെയ്യുന്നതിനാണ് സർക്കാർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്.

ലക്ഷ്യം

തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ അനിവാര്യ ചുമതലയായ ശുചിത്വ മാലിന്യ പരിപാലന പ്രവർത്തനങ്ങൾ ശാസ്ത്രീയമായി സാധ്യമാക്കുന്നതിനായി സർക്കാർ തലത്തിൽ നാളിതുവരെ ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഓരോ തദ്ദേശസ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും നിലവിലെ ശുചിത്വ അവസ്ഥ പരിശോധിച്ച് പൊതുശുചിത്വത്തിന്റേയും വൃത്തിയുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഗ്രേഡ് ചെയ്യൽ. തുടർന്ന് 6 മാസത്തിലൊരിക്കൽ നിരന്തര തുടർ വിലയിരുത്തൽ നടത്തി മുഴുവൻ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളെയും ശുചിത്വ പദവിയിലെത്തിക്കൽ.

ശുചിത്വ ഗ്രേഡിംഗ് - സമീപനം

വീടുകൾ, സ്ഥാപനങ്ങൾ, പൊതുയിടങ്ങൾ, വഴിയോരങ്ങൾ, ജലാശയങ്ങൾ, ചന്തകൾ തുടങ്ങി ഓരോ ഇടങ്ങളേയും വൃത്തിയുടെ കേന്ദ്രങ്ങളാക്കി മാറ്റുന്നതിനായി ഓരോ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളും സർക്കാർ നിർദ്ദേശ പ്രകാരം ശുചിത്വ-മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനായി ഒരുക്കിയിട്ടുള്ള ക്രമീകരണങ്ങൾ, അവയുടെ പ്രവർത്തനാവസ്ഥ, പരിപാലനം എന്നിവ വിലയിരുത്തി ഗ്രേഡിംഗ് നടത്തുകയും ഗ്യാപ്പുകൾ പരിഹരിക്കുന്നതിന് തുടർ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഉറപ്പാക്കൽ, നിരന്തര വിലയിരുത്തലിലൂടെ മികച്ച ശുചിത്വ അവസ്ഥയിലെത്തിക്കൽ, സമ്പൂർണ്ണ ശുചിത്വ പദവിക്ക് പ്രാപ്തമാക്കൽ.

അടിസ്ഥാന വിലയിരുത്തൽ ഘടകങ്ങൾ

- പ്രവർത്തന ഘടകങ്ങളെയാണ് ഗ്രേഡിംഗ് വിലയിരുത്തലിന് വിധേയമാക്കുക
- വിലയിരുത്തൽ ഘടകങ്ങളിൽ കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം നൽകിയിരിക്കുന്നത് ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിന് ഉറപ്പാക്കേണ്ട അനിവാര്യ ഘടകങ്ങൾക്കാണ്.
- രണ്ടാമതായി പ്രാധാന്യം നൽകിയിരിക്കുന്നത് അനിവാര്യഘടകങ്ങൾ പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നതിനായുള്ള സഹായ ഘടകങ്ങൾക്കാണ്.
- മൂന്നാമതായി പ്രാധാന്യം നൽകിയിരിക്കുന്നത് മേൽ രണ്ട് ഘടകങ്ങളെയും സജ്ജീവമാക്കുന്നതിനുള്ള ഉപഘടകങ്ങൾക്കാണ്.
- ശരാശരിയിൽ താഴെ പ്രവർത്തന നിലവാരം വരുന്ന വിലയിരുത്തൽ ഘടകങ്ങൾക്ക് നെഗറ്റീവ് മാർക്ക് നൽകാവുന്നതാണ്.

വിലയിരുത്തൽ രീതി

പ്രവർത്തനത്തിന്റെ വ്യാപ്തി, ശേഖരിക്കുന്ന മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ്, പ്രവർത്തന ഗുണനിലവാരം, മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനുള്ള ഭൗതിക അടിസ്ഥാനസൗകര്യങ്ങളുടെ ഗുണനിലവാരം നടത്തിപ്പ് രീതിയും സംവിധാനവും തുടങ്ങിയ ഘടകങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയാണ് വിലയിരുത്തൽ നടത്തുക. ചില ഘടകങ്ങൾക്ക് നെഗറ്റീവ് മാർക്ക് ഉണ്ടെന്നും ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്.

ശുചിത്വ ഗ്രേഡിംഗ് - ഇൻസ്പെക്ഷൻ ടീം

1. ജില്ലാ-തല ഇൻസ്പെക്ഷൻ ടീം

(മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷനുകൾ & മുൻസിപ്പാലിറ്റികൾ)

കൺവീനർ : ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷൻ കോർഡിനേറ്റർ

അംഗങ്ങൾ : ഹരിത കേരളം മിഷൻ കോർഡിനേറ്റർ
 റീജണൽ ജോയിന്റ് ഡയറക്ടർ (നഗരകാര്യം)
 എൻവയോൺമെന്റൽ എഞ്ചിനീയർ - മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ്
 എക്സിക്യൂട്ടീവ് എഞ്ചിനീയർ (LID & EW)
 മാനേജർ -CKCL
 ഡിസ്ട്രിക്ട് മിഷൻ കോർഡിനേറ്റർ -കുടുംബശ്രീ മിഷൻ
 ജില്ലാ പെർഫോമൻസ് ഓഡിറ്റ് ഓഫീസർ- തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ വകുപ്പ്
 ജോയിന്റ് പ്രോഗ്രാം കോർഡിനേറ്റർ-MGNREGS
 സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകർ (2)

2. ബ്ലോക്ക് തല ഇൻസ്പെക്ഷൻ ടീം

(ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകൾ)

- കൺവീനർ** : ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത് സെക്രട്ടറി
- അംഗങ്ങൾ** : മേഖലാ പെർഫോമൻസ് ഓഡിറ്റ് ഓഫീസർ (തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ വകുപ്പ്)
ജനറൽ എക്സിറ്റൻഷൻ ഓഫീസർ
ശുചിത്വ മിഷൻ/ഹരിത കേരളം മിഷൻ റിസോഴ്സ് പേഴ്സൺ
സന്നദ്ധ പ്രവർത്തക(ൻ) -2

3. സൂപ്പർ ചെക്കിംഗ് ടീം

- കൺവീനർ** : സംസ്ഥാന ശുചിത്വ മിഷൻ പ്രതിനിധി
- അംഗങ്ങൾ** : ഹരിതകേരളം മിഷൻ പ്രതിനിധി
നഗരകാര്യ വകുപ്പ് പ്രതിനിധി
മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ് പ്രതിനിധി
ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി പ്രതിനിധി
കുടുംബശ്രീ മിഷൻ പ്രതിനിധി
MGNREGS പ്രതിനിധി
LID & EW പ്രതിനിധി
പെർഫോമൻസ് ഓഡിറ്റ് (തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ വകുപ്പ്) പ്രതിനിധി
സന്നദ്ധ പ്രവർത്തക(ൻ)-1

ജില്ലാ ശുചിത്വ ഗ്രേഡിംഗ് സമിതി

- ചെയർമാൻ** : ജില്ലാകളക്ടർ
- വൈസ് ചെയർമാൻ** : ജോയിന്റ് ഡയറക്ടർ, തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ വകുപ്പ്
- കൺവീനർ** : കൺവീനർ, ജില്ലാ തല ഏകോപന സമിതി
- കോ-ഓർഡിനേറ്റർ** : ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷൻ കോ ഓർഡിനേറ്റർ

അംഗങ്ങൾ : ജില്ലാ മിഷൻ കോ-ഓർഡിനേറ്റർ - കുടുംബശ്രീ
 ഡെപ്യൂട്ടി ഡയറക്ടർ - പഞ്ചായത്ത് വകുപ്പ്
 റീജിയണൽ ജോയിന്റ് ഡയറക്ടർ - നഗരകാര്യം
 മാനേജർ - ക്ലീൻ കേരളാ കമ്പനി ലിമിറ്റഡ്
 എൻവയോൺമെന്റൽ എഞ്ചിനീയർ - സംസ്ഥാന
 മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ്
 ജോയിന്റ് പ്രോഗ്രാം കോ-ഓർഡിനേറ്റർ -
 എം.ജി.എൻ.ആർ.ഇ.ജി.എസ്
 എക്സിക്യൂട്ടീവ് എഞ്ചിനീയർ (LID & EW) -തദ്ദേശസ്വയം
 ഭരണ വകുപ്പ്
 റിസോഴ്സ് പേപ്പർ - ഹരിതകേരളം (1)
 റിസോഴ്സ് പേപ്പർ - ശുചിത്വ മിഷൻ (1)

സംസ്ഥാനതല ശുചിത്വ ഗ്രേഡിംഗ് സമിതി

ചെയർപേഴ്സൺ : അഡീ.ചീഫ് സെക്രട്ടറി.,ത.സ്വ.ഭ.വ

വൈസ് ചെയർപേഴ്സൺ : കോർഡിനേറ്റർ നവകേരളം കർമ്മപദ്ധതി

കൺവീനർ : പ്രിൻസിപ്പൽ ഡയറക്ടർ., ത.സ്വ.ഭ.വ.

കോ-ഓർഡിനേറ്റർ : എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടർ- ശുചിത്വ മിഷൻ
 കോ-ഓർഡിനേറ്റർ- നവകേരളം കർമ്മ പദ്ധതി

അംഗങ്ങൾ : ഡയറക്ടർ - പഞ്ചായത്ത്
 ഡയറക്ടർ - അർബൻ
 എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടർ - കുടുംബശ്രീ
 മിഷൻ ഡയറക്ടർ - എം.ജി.എൻ.ആർ.ഇ.ജി.എസ്
 ചീഫ് എഞ്ചിനീയർ -(LID & EW) -തദ്ദേശസ്വയം ഭരണ
 വകുപ്പ്
 മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർ - ക്ലീൻ കേരളാ കമ്പനി ലിമിറ്റഡ്
 ഡയറക്ടർ ജനറൽ - കില
 മെമ്പർ സെക്രട്ടറി- സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ
 ബോർഡ്
 ജോയിന്റ് കോ-ഓർഡിനേറ്റർ- ഹരിതകേരള മിഷൻ-
 ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ ഉപമിഷൻ

**ശുചിത്വ മാലിന്യസംസ്കരണം-തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഗ്രേഡിംഗ്
ചോദ്യാവലി - 2022-23**

I പൊതുവിവരങ്ങൾ

1. ജില്ല :
2. ബ്ലോക്ക് :
3. ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്/നഗരസഭ/കോർപ്പറേഷൻ :
4. ജനസംഖ്യ :
5. വീടുകളുടെ എണ്ണം :
6. സ്ഥാപനങ്ങളുടെ എണ്ണം :
(ഹോട്ടലുകൾ, ഭക്ഷണശാലകൾ, ചിക്കൻ കട്ടിംഗ് സെന്ററുകൾ, ചന്തകൾ, ഇറച്ചിക്കടകൾ ഒഴികെയുള്ള എല്ലാ സ്ഥാപനങ്ങളും)
7. ചന്തകളുടെ എണ്ണം :
8. ഹോട്ടലുകളുടെ എണ്ണം :
9. ചിക്കൻ കട്ടിംഗ് സെന്ററുകളുടെ എണ്ണം :
10. ഇറച്ചിക്കടകളുടെ എണ്ണം :
11. ഉണ്ടാകുന്ന ആകെ മാലിന്യത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന വിവരങ്ങൾ :

11.1)

മാലിന്യം ഉണ്ടാകുന്ന പ്രധാന സ്രോതസ്സുകൾ		പ്രതിദിനം-കിലോയിൽ	
		ജൈവം	അജൈവം
a.	വീടുകൾ		
b.	സ്ഥാപനങ്ങൾ		
c.	ചന്തകൾ		
d.	ഹോട്ടലുകൾ		
e.	ചിക്കൻകട്ടിംഗ് സെന്ററുകൾ		
f.	ഇറച്ചിക്കടകൾ		
g.	റോഡ്/പാർക്ക് തൂക്കുന്നതിലൂടെ		
		ആകെ	ആകെ

(ജനസംഖ്യ വച്ച് ആജോഹരി മാലിന്യ ഉൽപാദനം പൊതുവിൽ ഉണ്ടാകുന്നത് കണക്കാക്കാം. കൂടാതെ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ എണ്ണവും പ്രവർത്തനവും വച്ച് ഉണ്ടാകുന്ന മാലിന്യം കണക്കാവുന്നതാണ്)

II. ശുചിത്വ - മാലിന്യ സംസ്കരണം - ഖരമാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനായി അനിവാര്യമായി ഉണ്ടാകേണ്ട അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച്

1. ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള വാതിൽപ്പടി ശേഖരണം

(ആകെയുള്ള വീടുകൾ, സ്ഥാപനങ്ങളിൽ എത്ര ശതമാനത്തിന് വാതിൽപ്പടി സേവനം നൽകുന്നു എന്നതാണ് രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടത്.)

		നൽകാവുന്ന മാർക്ക്	ലഭിച്ച മാർക്ക്
a) അജൈവമാലിന്യം			
വീടുകൾ	വളരെ മികച്ചത് - (90% മുകളിൽ, കലണ്ടർ പ്രകാരം ശേഖരിക്കുന്നത്)	10	
	മികച്ചത് - (70-90%)	8	
	ശരാശരി (50-70%)	4	
	ശരാശരിയിൽ താഴെ - (50%-ൽ കുറവ്)	0	
സ്ഥാപനങ്ങൾ	വളരെ മികച്ചത് - (90 % മുകളിൽ)	10	

	കലണ്ടർ പ്രകാരം ശേഖരിക്കുന്നത്)		
	മികച്ചത് - (80-90 %)	8	
	ശരാശരി (70-80 %)	4	
	ശരാശരിയിൽ താഴെ - (70 % താഴെ)	0 (-4)	

(a) ജൈവമാലിന്യം - വാതിൽപ്പടി ശേഖരണ സേവനം നൽകുന്നത് സംബന്ധിച്ച്			
		നൽകാവുന്ന മാർക്ക്	ലഭിച്ച മാർക്ക്
വീടുകൾ	വാതിൽപ്പടി ശേഖരണം ആവശ്യപ്പെട്ട വീടുകളുടെ എണ്ണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ		
	90 % മുകളിൽ - വളരെ മികച്ചത്	10	
	80-90% - മികച്ചത്	8	
	70-80 % - ശരാശരി	4	
	70 % താഴെ - ശരാശരിയിൽ താഴെ	0 (-4)	
സ്ഥാപനങ്ങൾ	വാതിൽപ്പടി ശേഖരണം ആവശ്യപ്പെട്ട വയുടെ എണ്ണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ		
	90 % - വളരെ മികച്ചത്	10	
	80-90% - മികച്ചത്	8	
	70-80 % - ശരാശരി	4	
	70 % താഴെ - ശരാശരിയിൽ താഴെ	0 (-4)	

[ജൈവമാലിന്യം പൊതുസംവിധാനത്തിൽ സംസ്കരിക്കുന്നതിനായി വാതിൽപ്പടി സേവനം സ്വീകരിക്കുന്ന വീടുകളും സ്ഥാപനങ്ങളും നഗരസഭകളിലും ചില ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിലും നിലവിലുണ്ട്. ഈ സേവനം ആവശ്യപ്പെട്ട വീടുകൾക്കും സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും നൽകുന്ന സേവനം സംബന്ധിച്ചാണ് ഇവിടെ രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടത്. ഈ സേവനം ആവശ്യമില്ലാതെ വരുന്ന തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ഇതിന്റെ മാർക്ക് മൊത്തം മാർക്കിൽ കുറവ് ചെയ്യാൽ മതി. അജൈവ മാലിന്യം വാതിൽപ്പടി സേവനം 70% ന് താഴെയും ജൈവമാലിന്യം പൊതു സംവിധാനത്തിൽ സംസ്കരിക്കുന്നതിനായി ആവശ്യപ്പെട്ട സ്ഥാപനങ്ങളിലും, വീടുകളിലും നിന്നുള്ള ശേഖരണം 70 താഴെ ആയാലും ശരാശരിക്ക് നിലവാരത്തിനു നൽകുന്ന മാർക്ക് നെഗറ്റീവ് മാർക്കായി (4 മാർക്ക്) നൽകാവുന്നതാണ്.]

<p>(b) ശേഖരിക്കുന്ന അജൈവമാലിന്യത്തിന്റെ അളവ്</p> <p>(എം.സി.എഫിലെ രജിസ്റ്റർ, ക്ലീൻകേരള കമ്പനി/മറ്റ് ഏജൻസികൾക്ക് നൽകിയതിന്റെ രേഖകൾ (invoice) പഞ്ചായത്തിന് നൽകിയ രസീത് etc തുടങ്ങിയ ആധികാരിക രേഖകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ലഭിക്കുന്ന വിവരങ്ങൾ മാത്രം ആധാരമാക്കുക. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ പ്രദേശത്ത് ഉണ്ടാകുന്ന മാലിന്യത്തിന്റെ അളവിന്റെ എത്ര ശതമാനം ശേഖരിക്കുന്നു എന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് മാർക്ക് നിശ്ചയിക്കേണ്ടത്.)</p>			
<p>ഉണ്ടാകുന്ന അജൈവ മാലിന്യത്തിന്റെ ശേഖരണം</p>	<p>75% മുകളിൽ -ഏറ്റവും മികച്ചത്</p>	10	
	<p>60% - 75% - മികച്ചത്</p>	8	
	<p>50% - 60% -ശരാശരി</p>	4	
	<p>50% -ന താഴെ</p>	0	
<p>(c) ശേഖരിക്കുന്ന ജൈവമാലിന്യത്തിന്റെ അളവ്</p> <p>(പൊതു ജൈവമാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനത്തിൽ സംസ്കരിക്കേണ്ട മാലിന്യത്തിന്റെ അളവിനെ അടിസ്ഥാനമാക്കി കണക്കാക്കേണ്ടതാണ്. കമ്മ്യൂണിറ്റി കമ്പോസ്റ്റിംഗ് (തുമ്പൂർമുഴി) വിൻഡ്രോ യൂണിറ്റുകൾ, കമ്മ്യൂണിറ്റി ബയോഗ്യാസ്, ഇതിൽ വീടുകളും സ്ഥാപനങ്ങളും തെരുവ് തുത്ത് വാരുനത് ഉൾപ്പെടെ)</p>			
<p>ശേഖരിക്കേണ്ട മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് (പൊതു സംവിധാനത്തിലേക്ക്)</p>			
<p>90% മുകളിൽ - ഏറ്റവും മികച്ചത്</p>		5	
<p>80% - 90% - മികച്ചത്</p>		3	
<p>70% - 80%- ശരാശരി</p>		2	
<p>70% - ശരാശരിക്ക് താഴെ</p>		0	

2. MCF സൗകര്യം സംബന്ധിച്ച്

(MCF ലെ സൗകര്യങ്ങളും പ്രവർത്തനങ്ങളും അടിസ്ഥാനമാക്കി വിലയിരുത്തണം)

സൂചകങ്ങൾ

ഏറ്റവും മികച്ചത്

- ഒരു മാസം തദ്ദേശസ്വയംഭരണ പ്രദേശങ്ങളിൽ നിന്ന് ശേഖരിക്കുന്ന മുഴുവൻ പാഴ് വസ്തുക്കളും സംഭരിക്കാൻ സൗകര്യമുള്ള കെട്ടിടം (ശേഖരിക്കേണ്ട മാലിന്യത്തിന്റെ അളവിനെ അടിസ്ഥാനമാക്കി നിശ്ചയിക്കണം) or (3000 Sq.ft ൽ കൂടുതൽ)
- വിശ്രമമുറി, ശുചിമുറി, ഇലക്ട്രിസിറ്റി, ഫാൻ/എക്സ്ഹോസ്റ്റിംഗ് ഫാൻ സൗകര്യമുള്ളത്.
- തരം തിരിക്കാനുള്ള ഇടം, തരം തിരിക്കാനുള്ള ടേബിൾ/or കൺവെയർബൽറ്റ്/ തരംതിരിച്ച് സംഭരിക്കാനുള്ള പ്രത്യേക സൗകര്യം (ചേമ്പറുകൾ) (ക്ലീൻകേരള കമ്പനിയുടെ തരംതിരിവ് പട്ടിക പ്രകാരം)
- മാലിന്യത്തിന്റെ വരവും കൈയൊഴിയുന്നതും അളക്കാനും രേഖപ്പെടുത്താനും ആവശ്യമായ ഉപകരണങ്ങളും സംവിധാനവും, ഒപ്പം കൃത്യമായി രേഖപ്പെടുത്തുന്നത്
- ഫയർ സേഫ്റ്റി സൗകര്യം - ഉപകരണങ്ങൾ
- ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ അഗ്നി/ അപകട സുരക്ഷാ അറിവ് (ഓരോരുത്തരോടും ചോദിച്ച് മനസ്സിലാക്കണം)
- ബെയിലിംഗ് മിഷ്യൻ
- ഡസ്റ്റ് റിമൂവർ
- എം.സി.എഫ് - പ്രവർത്തനത്തിന് വർക്ക് കലണ്ടർ - ഇത് കൃത്യമായി പിൻതുടരുന്നത്
- എം.സി.എഫും പരിസരവും വൃത്തിയും സൗന്ദര്യവൽക്കരണവും ഉറപ്പാക്കുന്നത്.
- എം.സി.എഫിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഹരിതകർമ്മസേന അംഗങ്ങൾക്ക് ആവശ്യമായ ആരോഗ്യ സുരക്ഷാ ഉപാധികൾ ഉള്ളതും, ഉപയോഗിക്കുന്നതും
- കൃത്യമായ ഇടവേളയിൽ പാഴ് വസ്തുക്കൾ ആർ.ആർ.എഫിലേക്ക് / എജൻസിക്ക് കൈയൊഴിയുന്നത്. (മാസത്തിൽ കുറഞ്ഞത് 2 പ്രാവശ്യം)
- മിനിഎം.സി.എഫുകൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ ഓരോ മിനി എം.സി.എഫിൽ നിന്നും എം.സി.എഫിലേക്ക് പാഴ് വസ്തുക്കൾ എടുക്കുന്നതിന് കൃത്യമായ കലണ്ടർ / മുൻകൂട്ടി തീരുമാനിച്ച പ്ലാൻ പ്രകാരം താമസം വിനാ നീക്കുന്ന രീതി നിലവിലുള്ളത്.
- തരംതിരിക്കലിലൂടെ ലെഗസി വേസ്റ്റിന്റെ അളവ് എം.സി.എഫ്-ൽ തൊട്ട് മുൻ വർഷത്തേക്കാൾ കുറഞ്ഞത് (രേഖകളും ലെഗസ്സി മാലിന്യം കൈയൊഴിഞ്ഞ കണക്കുകൾ ഏജൻസിക്കു നൽകിയ പണവും നോക്കി നിശ്ചയിക്കുക)

- പാഴ് വസ്തു വിൽപനയിൽ കഴിഞ്ഞ 3 വർഷവും ക്രമാനുഗതമായ വർദ്ധനവും വരുമാനവും ഉണ്ടായത്. (2020-21 നേക്കാൾ 50% വർദ്ധനവ് 2021-22-ൽ ഉണ്ടായത്)
- എല്ലാ വാർഡിലും മിനി എം.സി.എഫ് (ഇത് നിർബന്ധമില്ല. ഇത് ഒഴികെ ബാക്കി ഉള്ളവ ഉണ്ടെങ്കിൽ ഏറ്റവും മികച്ച വിഭാഗത്തിൽപ്പെടുത്താം)

മികച്ചത്

- പകുതി വാർഡുകളിൽ നിന്നോ/15 ദിവസം ശേഖരിക്കുന്നതോ ആയ പാഴ് വസ്തുക്കൾ സംഭരിക്കാൻ ഇടമുള്ള എം.സി.എഫ് or (1500-2000 Sq.ft)
- ടോയ്ലറ്റ്, ഫാൻ, വിശ്രമമുറി
- ബെയിലിംഗ് മിഷ്യൻ / ഡെസ്റ്റ് റിമൂവർ
- തരംതിരിക്കാനുള്ള ടേബിൾ
- പാഴ് വസ്തുക്കൾ എം.സി.എഫിലേക്ക് വരുന്നതിനും കൈയൊഴിയുന്നതും കൃത്യമായി അളന്ന് രേഖപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള വെയിംഗ് മിഷ്യൻ, രജിസ്റ്ററുകൾ ഫലപ്രദമായി ഉപയോഗിക്കുന്നത്
- ഫയർ & സേഫ്റ്റി സംവിധാനം ഉള്ളത്. പ്രവർത്തിക്കാനുള്ള ഹരിതകർമ്മ സേനയുടെ അറിവ്
- എം.സി.എഫിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഹരിത കർമ്മ സേനാംഗങ്ങൾക്ക് ആരോഗ്യ സുരക്ഷാ ഉപാധികൾ ആവശ്യത്തിന് ലഭിക്കുന്നതും, ഉപയോഗിക്കുന്നതും.
- കൃത്യമായ ഇടവേളകളിൽ (മാസത്തിൽ ഒരു പ്രാവശ്യം നിർബന്ധമായും) പാഴ്വസ്തുക്കൾ ആർ.ആർ.എഫിലേക്കോ എജൻസിക്കോ കൈമാറുന്നത്
- 2020-21 നേക്കാൾ പാഴ് വസ്തു വില്പനയിലൂടെ കുറഞ്ഞത് 25-30% തുക അധികമായി ലഭിച്ചത്
- മിനി എം.സി.എഫുകൾ ക്ലസ്റ്റർ തലത്തിൽ ഉള്ളതും അവിടെനിന്നും കൃത്യമായ കലണ്ടർ പ്രകാരം എം.സി.എഫിലേക്ക് പാഴ് വസ്തുക്കൾ മാറുന്നത് – ഇത് രജിസ്റ്റർ രേഖകൾ പ്രകാരം
- CKCL-യുടെ മാർഗ്ഗ നിർദ്ദേശ പ്രകാരമോ, അതിനെക്കാൾ കൂടുതൽ ഇനങ്ങളായോ അജൈവ പാഴ് വസ്തുക്കൾ തരംതിരിച്ച് കൈമാറുന്നതും, അതുസംബന്ധിച്ച അറിവുള്ളതുമായ ഹരിതകർമ്മസേന.

ശരാശരി

- 1/3 വാർഡുകളിൽ നിന്നോ 10 ദിവസത്തെ ശേഖരണത്തിന്റെയോ പാഴ് വസ്തുക്കൾ സംഭരിക്കാൻ കഴിയുന്നതും മിനി എം.സി.എഫിന്റെ സഹായത്തോടെ എം.സി.എഫിന്റെ പ്രവർത്തനം സുഗമമായി നടത്തുന്നത് (or 1000 Sq.ft ന് മുകളിൽ)
- ടോയ് ലറ്റ്, വിശ്രമ മുറി, ഫാൻ

- കൃത്യമായ ഇടവേളകളിൽ (മാസത്തിൽ കുറഞ്ഞത് /ഒരു പ്രാവശ്യം) പാഴ് വസ്തു ആർ.ആർ.എഫ്/ഏജൻസിക്ക് കൈമാറുകയും എം.സി.എഫിൽ പാഴ്വസ്തു കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നത് ഫലപ്രദമായി നോക്കുന്ന എം.സി.എഫ് (മിനി എം.സി.എഫിന്റെ സഹായത്തോടെയോ അല്ലാതെയോ)
- ഫയർ & സേഫ്റ്റി സൗകര്യം
- 2021 ലെ പാഴ്വസ്തു വില്പനയെക്കാൾ 2021 -22 ൽ കുറഞ്ഞത് 25% തുക അധികമായി നേടാൻ കഴിഞ്ഞത്
- തരംതിരിക്കൽ സംബന്ധിച്ച ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ അറിവ് (ക്ലീൻ കേരള കമ്പനിയുടെ പട്ടികയോ അതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ വിവരങ്ങളോ അറിയാവുന്നതെങ്കിൽ മാത്രം)

ശരാശരിയിൽ താഴെ

- ശരാശരി വിഭാഗത്തിൽപ്പെടുന്നതിന്റെ ഭൗതിക സൗകര്യങ്ങൾ ഇല്ലാത്തവ, സ്ഥലസൗകര്യം ഉണ്ടായിട്ടും മറ്റ് സൗകര്യങ്ങൾ സജ്ജീകരിച്ചിട്ടില്ലാത്തവ, കൃത്യമായി പാഴ്വസ്തുക്കൾ CKCL/ഏജൻസിക്ക് കൈയൊഴിയാത്തവ, ഫയർ ആന്റ് സേഫ്റ്റി ഇല്ലാത്തവ, യാത്രാ സൗകര്യം ഇല്ലാത്തവ, പാഴ്വസ്തുക്കൾ കൂട്ടികലർത്തി മാത്രം സൂക്ഷിക്കുന്നവ, പാഴ്വസ്തുവിന്റെ വരവും ഏജൻസിക്ക് കൈമാറുന്നതും സംബന്ധിച്ച കണക്കുകൾ കൃത്യമായി രേഖപ്പെടുത്താത്തവ etc.

	മാർക്ക്	നൽകിയ മാർക്ക്
ഏറ്റവും മികച്ചത്	10	
മികച്ചത്	8	
ശരാശരി	4	
ശരാശരിയിൽ താഴെ (നെഗറ്റീവ് മാർക്ക്)	0 (-4)	

3. ഉറവിട ജൈവ മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനം

ആകെ വീടുകൾ/സ്ഥാപനങ്ങളിൽ എത്ര എണ്ണത്തിന് ഉറവിട ജൈവ മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ ഉണ്ട്/ എത്ര വീടുകളും സ്ഥാപനങ്ങളും ജൈവ മാലിന്യം പൊതു ജൈവ മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനത്തിലേക്ക് കൈമാറേണ്ടതുണ്ട് എന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാവണം മാർക്ക് നൽകേണ്ടത്.

	ആവശ്യമുള്ളവയുടെ എണ്ണം	സ്ഥാപിച്ചവയുടെ എണ്ണം	ശതമാനം		നൽകാവുന്ന മാർക്ക്	ലഭിച്ച മാർക്ക്
വീടുകളിൽ (Compost pit, Bio Bin, Bio gas etc.)				75% മുകളിൽ - ഏറ്റവും മികച്ചത്	10	
				60-75% -മികച്ചത്	8	
				50-60% - ശരാശരി	4	
				50% -ശരാശരിയിൽ താഴെ	0 (-4 നെഗറ്റീവ് മാർക്ക്)	
സ്ഥാപനങ്ങൾ (സ്വന്തം സൗകര്യം പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്ന സ്ഥാപനങ്ങൾ മാർക്കറ്റ്, ഹോട്ടൽ ഉൾപ്പെടെ സ്വന്തം സംവിധാനം ഉണ്ടാക്കുമെന്ന് തീരുമാനിച്ചിരുന്ന എണ്ണത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി)				90% മുകളിൽ - ഏറ്റവും മികച്ചത്	10	
				80-90% -മികച്ചത്	8	
				70-80% -ശരാശരി	4	
				70% -ശരാശരിയിൽ താഴെ	0	

കമ്മ്യൂണിറ്റി കമ്പോസ്റ്റിംഗ് സംവിധാനം	സേവനം ആവശ്യപ്പെട്ടവയുടെ എണ്ണത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി)	സേവനം പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നവർ	ശതമാനം		നൽകാവുന്ന മാർക്ക്	ലഭിച്ച മാർക്ക്
a) വീടുകൾ				75% മുകളിൽ - ഏറ്റവും മികച്ചത്	5	
				60-75% -മികച്ചത്	3	
				50-60% - ശരാശരി	2	
				50% -ശരാശരിയിൽ താഴെ	0	
b) സ്ഥാപനങ്ങൾ				90% മുകളിൽ - ഏറ്റവും മികച്ചത്	5	
				80-90% -മികച്ചത്	3	
				70-80% -ശരാശരി	2	
				70% -ശരാശരിയിൽ താഴെ	0	

	ഉറവിടം	%	മാർക്ക്
ഉറവിടമാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനം പിൽക്കൂട്ടുന്നവയുടെ എണ്ണം മൊത്തത്തിൽ കണക്കാക്കി മാർക്ക് ഒന്നിച്ചു നൽകിയാൽ മതി			

(ഉറവിട മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനമുള്ള വീടുകളുടെയും, സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും എണ്ണവും, ശതമാനവും കണക്കാക്കുമ്പോൾ പൊതുമാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനം ഉപയോഗിക്കുന്നവരുടെ എണ്ണം പ്രത്യേകമായു രേഖപ്പെടുത്തിയതിന് ശേഷം ശതമാനം കാണിക്കുമ്പോൾ ഇത് കൂടി ചേർത്ത് കണക്കാക്കാവുന്നതാണ്)

III) ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ സംവിധാനം ഫലപ്രദമാകുന്നതിന് അനിവാര്യമായി ഉറപ്പാക്കേണ്ട പിന്തുണാ ഘടകങ്ങൾ

1. നിയമ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നത്

സൂചകങ്ങൾ

ഏറ്റവും മികച്ചത്

ഈ രംഗത്ത് നടത്തിയ ഓരോ പ്രവർത്തനത്തെയും പട്ടികപ്പെടുത്തിയതിനുശേഷം ചുവടെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന ഖണ്ഡികകളിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന 11 ൽ 8 ഘടകങ്ങളോ, അല്ലെങ്കിൽ ഇതിൽ പ്രതിപാദിക്കാത്തതും എന്നാൽ നിയമ നടപടികൾ കാര്യക്ഷമമാക്കാൻ നടത്തിയ പ്രവർത്തനങ്ങളും അവയുടെ ഫലവും രേഖകളും നോക്കി വിലയിരുത്തിയ ശേഷം ഏറ്റവും മികച്ചതിൽ ഉൾപ്പെടുത്താം.

- നിരോധിത പ്ലാസ്റ്റിക് / ഒറ്റത്തവണ ഉപയോഗിക്കുന്ന പ്ലാസ്റ്റിക് ഉല്പന്നങ്ങൾ വിൽക്കുന്നത് തടയാൻ നടത്തിയ റെയ്ഡുകൾ (റെയഡ് നടത്തിയ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ എണ്ണം, നിയമ നടപടി സ്വീകരിച്ചത് - രേഖകൾ പ്രകാരം ആകെ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ കുറഞ്ഞത് 80% സ്ഥാപനങ്ങളിൽ പരിശോധന/നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ).
- തെറ്റായ രീതിയിൽ മാലിന്യം കൈകാര്യം ചെയ്തതിന് പിഴ നടപടികൾ (തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനം നേരിട്ട് കണ്ടെത്തി എടുത്ത കേസുകൾ, നിരന്തര പരിശോധന സംബന്ധിച്ച വിവരങ്ങൾ- രേഖകൾ പ്രകാരം)
- ഹരിത കർമ്മ സേന നൽകിയ വിവരത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചത് (ഹരിത കർമ്മ സേനയുടെ റിവ്യൂ മിനുട്ട്സിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങളിൽ കുറഞ്ഞത് 75%-ൽ ഇടപെട്ടത്/ഹരിതകർമ്മസേനയുടെ യോഗം

വിളിച്ചുകൂട്ടി അവർ ഉന്നയിച്ചിട്ടുള്ള മാലിന്യ സംസ്കരണ പരാതികളിൽ എത്രയെണ്ണം നിയമ നടപടി സ്വീകരിച്ചെന്ന് വിലയിരുത്തുക. ഉന്നയിച്ചിട്ടുള്ള പ്രശ്നങ്ങളിൽ 75% ഇടപെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ)

- നിയമ നടപടികൾക്കായി ഉണ്ടാക്കിയ ക്രമീകരണങ്ങൾ - ക്യാമറ.
- കുട്ടികളുടെ നേതൃത്വത്തിൽ പരിശോധന
- ജനകീയ വിജിലൻസ് കമ്മിറ്റിയുടെ പ്രവർത്തനം (കണ്ടെത്തിയ പ്രവർത്തനങ്ങൾ, സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ)
- **നോട്ടീസ് നൽകിയ കേസുകളിൽ കേസ് ചാർജ്ജ് ചെയ്തത് (2021-22ൽ കുറഞ്ഞത് രണ്ട്)**
- പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ബൈലോ പാസാക്കിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ
- മുഴുവൻ കുടുംബശ്രീ അയൽക്കൂട്ടങ്ങളിൽ ഹരിത നിയമ ക്ലാസ്സുകൾ സംഘടിപ്പിച്ചത്.
- പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിന് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ ബൈലോ നടപ്പാക്കുന്നതിന് സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ (പ്രചരണം, പിഴ etc. അംഗീകരിച്ച ബൈലോ പ്രകാരം)
- നിയമ നടപടി സംബന്ധിച്ച പ്രചരണം (ഗ്രാമസഭ/വാർഡ് സഭ, വ്യാപാരികളുടെ പ്രത്യേക ഓറിയന്റേഷൻ etc.)

മികച്ചത്

(ഇതിൽ ആദ്യത്തെ രണ്ട് ഘടകങ്ങൾ നിർബന്ധിതം അവസാനത്തേത് ഉണ്ടെങ്കിൽ നന്ന്).

- തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ലഭിച്ച പരാതികളിൽ മേൽ സ്വീകരിച്ച നടപടികൾ (പരാതി ലഭിച്ച് 24 മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ നടപടിയെടുത്ത കേസുകളുടെ എണ്ണം. രേഖകൾ പ്രകാരം - ഹരിത കർമ്മസേനയുടെ റിവ്യൂ യോഗത്തിൽ ഉന്നയിച്ചതോ/അല്ലാതെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തിയതോ ആയ പരാതിയിൻ 90% ത്തിൽ കൂടുതൽ മേൽ നടപടി സ്വീകരിച്ചത് (വിലയിരുത്തൽ ദിവസത്തിന് രണ്ട് ദിവസം മുമ്പ് വരെ).
- ഗ്രാമസഭ/വാർഡ്സഭ, വ്യാപാരികൾ, റസിഡന്റ്സ് അസോസിയേഷൻ, കുടുംബശ്രീകളിൽ ഹരിത നിയമങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച് നടത്തിയ ബഹുജന വിദ്യാഭ്യാസ പരിപാടി □ രേഖകൾ പ്രകാരവും പ്രാദേശിക അന്വേഷണങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനമാക്കി □ ഓരോ വിഭാഗത്തിലും നിലവിലുള്ള എണ്ണത്തിൻറെ 60 % ൽ കുറഞ്ഞത് സംഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ
- നിരോധിത പ്ലാസ്റ്റിക് ഉത്പന്നങ്ങൾ നിയമ നടപടി സ്വീകരിച്ചത്, നടത്തിയ കട പരിശോധനകളുടെ എണ്ണം.(ആകെ ഷോപ്പുകളിൽ 60 % ൽ കൂടുതൽ രേഖ പ്രകാരം സീസ് ചെയ്ത ഉത്പന്നത്തിൻറെ അളവും പരിശോധനയ്ക്ക് വിധേയമാക്കണം)

- ക്യാമറ സ്ഥാപിച്ചത്/ജനകീയ പരിശോധന സംവിധാനം/കുട്ടികളുടെ പരിശോധന etc.

ശരാശരി

- പൊതു നിരത്തിൽ മാലിന്യ നിക്ഷേപം (പ്രത്യേക സ്റ്റാഡുകൾ പരിശോധന മാസത്തിൽ ഒരു ദിവസമെങ്കിലും)
- നിരോധിത പ്ലാസ്റ്റിക് ഉല്പന്നങ്ങൾ വിൽക്കുന്നത് തടയാനും ഉപയോഗിക്കുന്നവർക്കെതിരെ നടപടി സ്വീകരിക്കാനും നടത്തിയ പരിശോധനകളുടെ എണ്ണം (മാസത്തിൽ കുറഞ്ഞത് നാല്, പിടിച്ച കേസുകളുടെ എണ്ണം, സ്വീകരിച്ച തുടർ നടപടികളുടെ വിശദാംശങ്ങൾ. രേഖകൾ നോക്കി).
- തെറ്റായ രീതിയിൽ മാലിന്യം കൈകാര്യം ചെയ്യുവാൻ നൽകിയ നോട്ടീസുകളുടെ എണ്ണം (മാസത്തിൽ കുറഞ്ഞത് 10 എണ്ണം)
(നിയമനടപടികൾ സംബന്ധിച്ച് ഗ്രാമസഭ/വാർഡ് സഭയും നടത്തിയ അവതരണങ്ങൾ - മിനിറ്റ്സ് പ്രകാരവും, തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് സമീപത്തെ 5-6 സ്ഥാപന അധികൃതരോട് നിയമ നടപടികൾ സംബന്ധിച്ച നിർദ്ദേശം ചോദിച്ച് മനസ്സിലാക്കിയും ഈ പ്രവർത്തനം വിലയിരുത്താം. ഒപ്പം ഗ്രാമസഭാ നോട്ടീസ്/പൊതു പ്രചരണ ബോർഡുകൾ മറ്റ് ഐ.ഇ.സി മെറ്റീരിയലുകൾ ഇതിനായി ഉപയോഗിച്ചതും അടിസ്ഥാനമാക്കി വിലയിരുത്തുക).

ശരാശരിക്ക് താഴെ

- ശരാശരിയിലെ മാനദണ്ഡങ്ങളിൽ ഒരു പ്രവർത്തനവും പ്രസ്തുത അളവിൽ ചെയ്യാത്തവയെ ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുത്തണം.
- കേവലം നോട്ടീസുകളും ബോധവൽക്കരണവും നടത്തിയെന്ന റിപ്പോർട്ടുകൾ പരിഗണിക്കേണ്ടതില്ല.

	പരമാവധി മാർക്ക്	ലഭിച്ച മാർക്ക്
ഏറ്റവും മികച്ചത് 90% മുകളിൽ	5	
മികച്ചത് 80-90%	3	
ശരാശരി 70-80%	2	
ശരാശരിയിൽ താഴെ 70%	0	

2. ശുചിത്വ മാലിന്യ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ കാര്യക്ഷമതയും സേവന ഗുണപരതയും ഉറപ്പാക്കാൻ നടത്തുന്ന അവലോകന, വിലയിരുത്തൽ, മോണിറ്റർ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സംബന്ധിച്ച്

സൂചകങ്ങൾ

ഏറ്റവും മികച്ചത്

- മാസത്തലൊരിക്കൽ ഭരണ സമിതിയിൽ പ്രത്യേക അജണ്ട വച്ച് റിവ്യൂ
- രണ്ടാഴ്ചയിലൊരിക്കൽ സ്റ്റാന്റിംഗ് കമ്മിറ്റി റിവ്യൂ
- ആഴ്ചതോറും സ്റ്റിയറിംഗ് കമ്മിറ്റി റിവ്യൂ
- എല്ലാ ദിവസവും നിർവ്വഹണ ഉദ്യോഗസ്ഥ(ൻ) ഹരിത കർമ്മ സേന/ഏജൻസിയുമായി/ഭാരവാഹിയുമായി നടത്തുന്ന അവലോകനം.
- നിർവ്വഹണ ഉദ്യോഗസ്ഥ(ൻ) ഹരിതകർമ്മ സേന/ഏജൻസി പ്രവർത്തനം പ്രതിദിനം നേരിട്ട് ഫീൽഡ് വിലയിരുത്തൽ സംബന്ധിച്ച് (രേഖകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കി)
- 3-4 മാസത്തിലൊരിക്കൽ വ്യാപാരികൾ/സ്ഥാപന ചുമതലകാർ/റസിഡന്റ്സ് അസോസിയേഷൻ ഭാരവാഹികൾ തുടങ്ങിയവർക്കായി ഭരണസമിതി നടത്തുന്ന അവലോകനം.
- ചുമതലയുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ പ്രവർത്തനം സെക്രട്ടറിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ആഴ്ചയിലൊരിക്കൽ വിലയിരുത്തൽ
- ഓൺലൈൻ/വാട്സ്ആപ്പ്/ഫേസ്ബുക്ക് വഴി പരാതി അഭിപ്രായങ്ങൾ ശേഖരിക്കുകയും അതിൻ മേൽ നടപടിയും
- ഗ്രാമ സഭ/വാർഡ് സഭയിൽ അജണ്ടാ വച്ച് വിലയിരുത്തൽ.
- മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പരാതി അഭിപ്രായ/നിർദ്ദേശപ്പെട്ടി പൊതു സ്ഥലത്ത് വച്ച് അഭിപ്രായ /വിലയിരുത്തലുകൾ സ്വീകരിച്ച് തുടർ നടപടി സ്വീകരിക്കൽ
- അയൽക്കൂട്ടങ്ങളിൽ നിന്നും വിലയിരുത്തൽ/നിരീക്ഷണങ്ങൾ ശേഖരിച്ച് മെച്ചപ്പെടുത്താനുള്ള പ്രവർത്തനം നടത്തുന്ന
- കുടുംബശ്രീ അയൽക്കൂട്ടം വഴി നിരന്തര അവലോകനം
- 40-50 വീടുകളുടെ ക്ലസ്റ്റർ കമ്മിറ്റികൾ, വാർഡു കമ്മിറ്റികൾ രൂപീകരിച്ച് പ്രവർത്തനാവലോകനവും മോണിറ്ററിംഗ് നടത്തൽ
- ഹരിത സഹായ സ്ഥാപന റിവ്യൂ ആഴ്ച തോറും
- ഹരിത കർമ്മ സേന/സർവ്വീസ് ഏജൻസികളുടെ പ്രവർത്തനം ആഴ്ചതോറും സെക്രട്ടറി/ഹെൽത്ത് ഓഫീസർ വിലയിരുത്തൽ.
- 2020-2021 ലും 2021-22 ലും വാർഷിക വിലയിരുത്തൽ റിപ്പോർട്ട് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ

മികച്ചത്

- മാസത്തിലൊരിക്കൽ സ്റ്റിയറിംഗ് കമ്മിറ്റി വിലയിരുത്തൽ
- മാസത്തിലൊരിക്കൽ സ്റ്റാന്റിംഗ് കമ്മിറ്റി വിലയിരുത്തൽ

- രണ്ടു മാസത്തിലൊരിക്കലെങ്കിലും ഭരണ സമിതിയിൽ പ്രത്യേക അജണ്ട വച്ച് വിലയിരുത്തൽ
- ആഴ്ചതോറും കൺസോർഷ്യം ഭാരവാഹികളുടെ റിവ്യൂ
- മാസത്തിലൊരിക്കൽ ഹരിത കർമ്മ സേനയെ വിലയിരുത്തൽ
- സെക്രട്ടറിതലത്തിൽ 2 ആഴ്ചയിലൊരിക്കൽ ഹരിത കർമ്മ സേന കൺസോർഷ്യം, നിർവ്വഹണ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ എന്നിവരുടെ വിലയിരുത്തൽ. ആർ.ആർ.എഫ് ഏജൻസിയുമായി 3-5 ആഴ്ചയിലൊരിക്കൽ വിലയിരുത്തൽ.
- പൊതുജനങ്ങൾക്ക് മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പരാതികൾ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ അറിയിക്കുന്നതിനുള്ള ക്രമീകരണവും അതിന്മേൽ സ്വീകരിച്ച നടപടികളും രേഖ പ്രകാരം
- വാർഡ് സഭ/ഗ്രാമസഭയിൽ പ്രവർത്തനാവലോകനം

ശരാശരി

- 3 മാസത്തിലൊരിക്കൽ ഭരണ സമിതി യോഗത്തിൽ വിലയിരുത്തൽ
- മാസത്തിലൊരിക്കൽ സ്റ്റിയറിംഗ് കമ്മിറ്റി വിലയിരുത്തൽ
- മൂന്നാഴ്ചയിലൊരിക്കൽ സ്റ്റാന്റിംഗ് കമ്മിറ്റി വിലയിരുത്തൽ
- മാസം തോറും ഹരിത കർമ്മ സേന അവലോകന യോഗം
- 2 ആഴ്ചയിലൊരിക്കൽ സെക്രട്ടറി, നിർവ്വഹണ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ, ഹരിത കർമ്മ സേന വിലയിരുത്തൽ
- സഹായക ഏജൻസി (ഹരിത സഹായ സ്ഥാപനം/സ്വകാര്യ ഏജൻസി/ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി) യുമായി 1-2 മാസത്തിലൊരിക്കൽ യോഗം.
- പൊതുജനങ്ങളുടെ പരാതികൾ പരിശോധന വിലയിരുത്തൽ

ശരാശരിയിൽ താഴെ

- ശരാശരിയിൽ സൂചിപ്പിക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലും 5 എണ്ണം പോലും നടക്കാത്ത തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ ശരാശരിക്ക് താഴെ ഉൾപ്പെടുത്താം.

	പരമാവധി മാർക്ക്	ലഭിച്ച മാർക്ക്
ഏറ്റവും മികച്ചത്	5	
മികച്ചത്	3	
ശരാശരി	1	
ശരാശരിക്ക് താഴെ	0	

3. മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് കുറയ്ക്കാൻ നടത്തുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ

സൂചകങ്ങൾ

ഏറ്റവും മികച്ചത്

(ചുവടെ കൊടുക്കുന്നവയിൽ 4 ഇനങ്ങൾ നടക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ)

- മുഴുവൻ സ്ഥാപനങ്ങളിലും (തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ ഘടക സ്ഥാപനങ്ങൾ, മറ്റ് സർക്കാർ ഓഫീസുകൾ) ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ കർശനമായി പാലിക്കുന്നു. (നേരിട്ട് പരിശോധിച്ച് ഉറപ്പാക്കുക.)
- സ്വകാര്യ സ്ഥാപനങ്ങളിലും ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ കൊണ്ടു വരാനുള്ള ശ്രമം. (കൂടിയാലോചനായോഗങ്ങൾ, കത്ത് നൽകൽ, മാതൃകയായി ആരംഭിച്ചത്, മറ്റ് പ്രചാരണങ്ങൾ)
- പൊതു പരിപാടികളിൽ (ഉത്സവങ്ങൾ, പള്ളി- പെരുന്നാളുകൾ, നൊയമ്പ് വ്രതകാലഘട്ടം, വിശേഷ പരിപാടികൾ, കല്ലുറപ്പാക്കലുകൾ, മറ്റ് ആഘോഷ പരിപാടികൾ, പൊതു സമ്മേളനങ്ങൾ, etc). ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ ഉറപ്പാക്കാൻ നടത്തുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ-2021|2022 വർഷത്തിൽ ചെയ്തവ (പൊതു പരിപാടികളിൽ 80% ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ ആയാൽ)
- ബദൽ ഉത്പന്ന പ്രചരണം, മേളകൾ, സഞ്ചി വിതരണം (സി.എസ്.ആർ/സ്റ്റോൺസർഷിപ്പ് etc.) (2021-22 ൽ കുറഞ്ഞത് 1 ഏകിലും)
- കുട്ടികളിൽ ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ ബോധം ഉറപ്പാക്കാൻ നടത്തുന്ന ശ്രമങ്ങൾ (കുടിവെള്ള കുപ്പി, ഭക്ഷണപാത്രം, പേന, നിത്യോപയോഗ സാധനങ്ങൾ കൂടുതൽ കാലം ഉപയോഗിക്കാൻ പ്രേരിപ്പിക്കൽ etc. നടത്തിയ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ കുറഞ്ഞത് 3 എണ്ണം എങ്കിലും)
- പാഴ് വസ്തുക്കളിൽ നിന്ന് നിത്യോപയോഗ വസ്തുക്കൾ, ഉല്പന്നങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്ന സംരംഭങ്ങൾ, റിപ്പയർ എന്നിവ പ്രോത്സാഹന പ്രവർത്തനം.
- സ്വാപ്പ് ഷോപ്പ് നടത്തൽ.

മികച്ചത്

(ചുവടെ ചേർക്കുന്നവയിൽ ഏതെങ്കിലും 3 എണ്ണം)

- തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലും ഘടക സ്ഥാപനങ്ങളിലും ഇതര സർക്കാർ ഓഫീസിലും ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ കർശനമായി പാലിക്കുന്നു.
- പൊതു പരിപാടികളിൽ ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ നടപ്പിലാക്കാൻ ശ്രമം. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി വലിയ ആഘോഷ പരിപാടികളിൽ ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ നടപ്പിലാക്കുന്നു. (ഉദാ-എല്ലാ വിഭാഗം ഉത്സവങ്ങൾ, മേളകൾ)
- ബദൽ ഉത്പന്ന പ്രചാരണം □ മേളകൾ സംഘടിപ്പിക്കൽ (2021-22 ൽ ഒരു മേളയെങ്കിലും)
- കുട്ടികളിൽ ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ ശീലം കൊണ്ടു വരാൻ നടത്തുന്ന ശ്രമങ്ങൾ. സാപ്പ് ഷോപ്പ് പ്രോത്സാഹനം, നിത്യോപയോഗ സാധനങ്ങൾ, വസ്തുക്കൾ, പേന, ബാഗ്, ചെരുപ്പ് etc. കൂടുതൽ കാലം ഉപയോഗിക്കാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ.

ശരാശരി

(ഏതെങ്കിലും 3 എണ്ണം)

- തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനത്തിലും ഘടക സ്ഥാപനങ്ങളിലും 50% ത്തിൽ കൂടുതൽ കർശനമായി ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ പാലിക്കുന്നു.
- പൊതു പരിപാടികളിൽ ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ കൊണ്ടു വരാൻ പ്രചാരണം സംഘടിപ്പിക്കുന്നു. (2021-22 കളിൽ കുറഞ്ഞത് 5 പരിപാടികളിൽ ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ പാലിച്ച് നടപ്പിലാക്കിയതിന്റെ തെളിവുകൾ)
- ബദൽ ഉത്പാദന പ്രചാരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ - പ്ലാസ്റ്റിക് ക്യാരി ബാഗ് ഒഴികെ ഒഴിവാക്കാൻ നടത്തുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ (തുണി ബാഗ് വിതരണം, പാഴ് തുണികളിൽ നിന്നും ബാഗ് നിർമ്മാണ പ്രചാരണം.
- കുട്ടികളിൽ ഗ്രീൻ പ്രോട്ടോക്കോൾ ശീലം കൊണ്ടു വരുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ (വ്യക്തത തരുന്ന 2 പ്രവർത്തനങ്ങളെങ്കിലും നടന്നാൽ).

ശരാശരിക്ക് താഴെ

- മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ച പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ 2 എണ്ണം പോലും നടത്താത്ത തദ്ദേശ സ്ഥാപനങ്ങൾ ഇതിൽ വരും

	പരമാവധി മാർക്ക്	ലഭിച്ച മാർക്ക്
ഏറ്റവും മികച്ചത്	5	
മികച്ചത്	3	
ശരാശരി	1	
ശരാശരിക്ക് താഴെ	0	

4. പൊതു ശൗചാലയങ്ങളുടെ ശുചിത്വാവസ്ഥ

സൂചകങ്ങൾ

ഏറ്റവും മികച്ചത്

- വെള്ളം, ബക്കറ്റ്, മഗ്ഗ്, സോപ്പ്, എക്സ്ഹോസ്റ്റിംഗ് ഫാൻ (വെള്ളം എപ്പോഴും ഉള്ളത്)
- ദിവസവും കുറഞ്ഞത് 2 പ്രവേശ്യം വൃത്തിയാക്കുന്നത്
- ദുർഗന്ധം ഇല്ലാത്തത്
- വെളിച്ചം ഉള്ളത്
- സ്ത്രീകൾ, ട്രാൻസ് ജെൻഡർ, ഭിന്നശേഷിക്കാർക്ക് പ്രത്യേകം ടോയിലറ്റ് സൗകര്യം കൂടി ഉള്ളത്
- വൃത്തിയാക്കുന്നതിനും സേവനം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും നടത്തിപ്പിനായി പ്രത്യേക ചുമതലക്കാരൻ/ഏജൻസി സംവിധാനം ഉള്ളത്.
- പൊതു ടോയിലറ്റ് കോപ്പിക്സ് ഒരു ആകർഷകമായ പൊതുയിടമായി പരിപാലിക്കുന്നത്
- ബയോഗ്യാസ് കൂടി ഉൾപ്പെട്ട ടോയിലറ്റ് (ബയോഗ്യാസ് നിർബന്ധമില്ല)

മികച്ചത്

- വെള്ളം, ബക്കറ്റ്, മഗ്ഗ്, സോപ്പ്, എക്സ്ഹോസ്റ്റിംഗ് ഫാൻ (വെള്ളം എപ്പോഴും ലഭ്യമായത്).
- വെളിച്ചം ഉള്ളത്
- ദിവസവും വൃത്തിയാക്കുന്നത്

- ദുർഗന്ധം ഇല്ലാത്തത്
- സ്ത്രീകൾ, ഭിന്നശേഷിക്കാർക്ക് പ്രത്യേക സൗകര്യമുള്ളത്
- നടത്തിപ്പ് ചുമതല കൃത്യമായി ഉള്ളത്

ശരാശരി

- വെള്ളം, ബക്കറ്റ്, മഗ്ഗ്, സോപ്പ്, ഉള്ളത്.
- ദിവസവും വൃത്തിയുണ്ടാക്കുന്നത്
- ദുർഗന്ധം ഇല്ലാത്തത്

ശരാശരിയിൽ താഴെ

- ശരാശരി സൗകര്യം ഇല്ലാത്തത്

	പരമാവധി മാർക്ക്	ലഭിച്ച മാർക്ക്
ഏറ്റവും മികച്ചത്	5	
മികച്ചത്	3	
ശരാശരി	1	
ശരാശരിക്ക് താഴെ	0	

5. മറ്റുള്ളവ

5.1. കൂടികലർന്ന മാലിന്യം നീക്കുന്നതിന് കഴിഞ്ഞ 3 വർഷം (2019-20, 2020-21, 2021-22) വിനിയോഗിച്ച തുക സംബന്ധിച്ച്

സൂചകങ്ങൾ

ഏറ്റവും മികച്ചത്

- ഓരോ വർഷവും നീക്കം ചെയ്ത കൂടികലർന്ന മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് എം.സി.എഫിൽ കുറഞ്ഞത് (30-40% വച്ച് കുറഞ്ഞത് വരുന്നത്)
- ഓരോ വർഷവും കൂടിക്കിടന്ന മാലിന്യം എം.സി.എഫിൽ നിന്നും നീക്കം ചെയ്യുന്നതിന് വിനിയോഗിച്ച തുക 25-40% വച്ച് കുറഞ്ഞു വരുന്നത് or ഇപ്പോൾ എം.സി.എഫിൽ കൂടികലർന്ന മാലിന്യം നീക്കാൻ പണം വിനിയോഗിക്കുന്നില്ല
- പ്രത്യേക ശുചീകരണത്തിന്റെ ഭാഗമായി ഉണ്ടായ ലെഗസ്സി മാലിന്യം നീക്കാൻ മാത്രം പണം ചെലവിടുന്നില്ല.

മികച്ചത്

- ഓരോ വർഷവും എം.സി.എഫിൽ നിന്നും നീക്കം ചെയ്ത മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് 20-25% വച്ച് കുറഞ്ഞത്.
- ഓരോ വർഷവും എം.സി.എഫിൽ നിന്ന് നീക്കം ചെയ്യുന്നതിന് വിനിയോഗിച്ച തുക 20-25% വച്ച് കുറഞ്ഞത്
- ശേഖരണ ഡ്രൈവിൽ ഉണ്ടാകുന്ന കൂടികലർന്ന മാലിന്യത്തിന്റെ കൈയൊഴിലിനാണ് 50% തുകയും ചെലവഴിക്കുന്നത് (വിനിയോഗിക്കുന്ന തുകയുടെ)

ശരാശരി

- ഓരോ വർഷവും എം.സി.എഫിൽ നിന്നും നീക്കം ചെയ്യുന്ന മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് 15-20% കുറഞ്ഞത്
- ഓരോ വർഷവും എം.സി.എഫിൽ നിന്നും നീക്കം ചെയ്യുന്നതിന് വിനിയോഗിച്ച തുക 10-20% വച്ച് കുറഞ്ഞത്
- പ്രത്യേക ഡ്രൈവിന്റെ ഭാഗമായി പണം വിനിയോഗിക്കേണ്ടി വരുന്നു

ശരാശരിയിൽ താഴെ

- ഓരോ വർഷവും ലെഗസ്ലി മാലിന്യം നീക്കം ചെയ്യാൻ കൂടുതൽ പണം ചെലവിടുന്നു
- ഓരോ വർഷവും കൂടുതൽ ലെഗസി മാലിന്യം മിന് എം.സി.എഫ്/എം.സി.എഫിൽ നിന്നും നീക്കേണ്ടി വന്നു.
- ഡ്രൈവിൽ കൂടിയും ഓരോ വർഷവും കൂടുതൽ മാലിന്യം നീക്കുന്നു.
- ഡ്രൈവിൽ കൂടിയും ഓരോ വർഷവും നീക്കം ചെയ്യുന്ന മാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് കൂടുന്നു.

	പരമാവധി മാർക്ക്	ലഭിച്ച മാർക്ക്
ഏറ്റവും മികച്ചത്	5	
മികച്ചത്	3	
ശരാശരി	2	
ശരാശരിക്ക് താഴെ (നെഗറ്റീവ് മാർക്ക്)	0 -5	

5.2 മാലിന്യ കൂനകൾ സംബന്ധിച്ച്

സൂചകങ്ങൾ

ഏറ്റവും മികച്ചത്

- 2020-21 ന് ശേഷം പുതിയ മാലിന്യ കൂനകൾ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ പ്രദേശത്ത് ഉണ്ടായിട്ടില്ല.
- ഉണ്ടായിരുന്ന പഴയ കൂനകൾ ബയോമൈനിംഗ്/ബയോറെമഡിയേഷൻ നടത്തി/ നടത്തുന്നു.
- മാലിന്യങ്ങൾ കൂട്ടിയിട്ട് കത്തിച്ചിട്ടില്ല.
- തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ പ്രദേശത്ത് ചെറിയ കൂനകളോ താൽക്കാലിക ഡമ്പിംഗ് ഇടങ്ങളോ നിലവിലില്ല.

മികച്ചത്

- 2021-22 (മാർച്ച്) നു ശേഷം പുതിയ കൂനകൾ ഉണ്ടായിട്ടില്ല.
- ഉണ്ടായ താൽക്കാലിക മാലിന്യ കൂനകൾ മുഴുവൻ നീക്കം ചെയ്തു.
- മാലിന്യ കൂനകൾ കത്തിക്കുന്നില്ല.
- കൂട്ടിയിട്ട് കത്തിക്കുന്നില്ല.
- പൊതു ഇടങ്ങളിലേക്ക് വലിച്ചെറിയുന്ന സ്ഥലം ഒന്നുമില്ല.
- പഴയ ഡമ്പിംഗ് കേന്ദ്രം ബയോമൈനിംഗ്/ ബയോറെമഡിയേഷൻ ചെയ്യാൻ പ്രോജക്ട് അംഗീകരിച്ച് ടെൻഡറിംഗ് നടപടികൾ പൂർത്തീകരിച്ചു.

ശരാശരി

- നിലവിലുള്ള താൽക്കാലിക മാലിന്യ കൂനകൾ നീക്കം ചെയ്യുന്ന പ്രവർത്തനം നടക്കുന്നു.
- പഴയ ഡമ്പിംഗ് യാർഡിന്റെ ബയോമൈനിംഗ് ആരംഭിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ ആരംഭിച്ചു (പ്രോജക്ട് തയ്യാറാക്കി)
- മാലിന്യ കൂനകൾ മുഴുവൻ നീക്കം ചെയ്തു/ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.
- മാലിന്യം പൊതുനിരത്തിൽ കൂട്ടിയിട്ട് കത്തിക്കുന്നില്ല.

ശരാശരിക്ക് താഴെ

- പഴയ മാലിന്യ കൂനകൾ നീക്കം ചെയ്യുന്നതിന് ഒരു നടപടിയും സ്വീകരിച്ചിട്ടില്ല.
- പൊതുനിരത്തിൽ മാലിന്യകൂനകളുണ്ട്.
- പുതിയ ചെറിയ മാലിന്യകൂനകൾ/ വലിച്ചെറിയുന്ന സ്ഥലങ്ങൾ ഇപ്പോഴും ഉണ്ട്.
- മാലിന്യങ്ങൾ കൂട്ടിയിട്ട് കത്തിക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങളുണ്ട്.

	പരമാവധി മാർക്ക്	ലഭിച്ച മാർക്ക്
ഏറ്റവും മികച്ചത്	5	
മികച്ചത്	3	
ശരാശരി	2	
ശരാശരിക്ക് താഴെ (നെഗറ്റീവ് മാർക്ക്)	0 -5	

5.3 പൊതു ജലാശയങ്ങളുടെ ശുചിത്വ സ്ഥിതി (പ്രാഥമിക ഘട്ടം)

(തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ പ്രദേശത്തെ ആകെ ജലാശയങ്ങളുടെ പട്ടിക തയ്യാറാക്കുക. കളങ്ങൾ, തോടുകൾ, പുഴകൾ, കായലുകൾ ഇവയിൽ കളങ്ങളിൽ 25 ശതമാനവും തോടുകളിൽ 25-30% ശതമാനവും പുഴയും കായലും ഒരു പ്രധാന ഭാഗവും നേരിട്ട് സന്ദർശിച്ചുവേണം വിലയിരുത്തേണ്ടത്).

സൂചകങ്ങൾ

ഏറ്റവും മികച്ചത്

- തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ പ്രദേശത്ത് പരിശോധിച്ച കളങ്ങൾ/ തോടുകൾ/ പുഴകൾ/ കായൽ/ഇവയിൽ (ബാധകമായവയിൽ) മാലിന്യം കൂടി കിടക്കുന്നില്ല (90% മുകളിൽ)
- മഴവെള്ള ചാലുകൾ വന്നുചേരുന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ പാഴ്വസ്തുക്കൾ / മാലിന്യം ശേഖരിക്കുന്നതിനുള്ള ട്രാപ്പുകൾ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ട്.
- മുഴുവൻ ജലാശയങ്ങളെയും മാലിന്യ വിമുക്തമായി സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള വിജിലൻസ് കമ്മിറ്റികൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നു.
- ഇവയുടെ വശങ്ങൾ മാലിന്യം വന്നു ചേരാതെയും പാർശ്വങ്ങൾ ബലപ്പെടുത്തിയും സംരക്ഷിക്കുന്നു.
- ക്യാമറകൾ/സംരക്ഷണ വലകൾ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ട്

- മലിനജല കഴലുകൾ (സ്ഥാപനങ്ങൾ/വീടുകൾ) നീക്കം ചെയ്യൂ.
- നിയമ നടപടികൾ കർശനമാണ്.

മികച്ചത്

- തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ പ്രദേശത്ത് പരിശോധിച്ച് ജലാശയങ്ങളിൽ (നിർദ്ദിഷ്ട അനുപാതപ്രകാരം). 75%-90% മാലിന്യ നിക്ഷേപങ്ങൾ ഇല്ല
- മലിനമാകാതെ ശ്രദ്ധിക്കാൻ വിജിലൻസ് കമ്മിറ്റികൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. (കമ്മിറ്റി പ്രവർത്തനത്തിന്റെ രേഖകൾ, നടപടികൾ ഫലങ്ങൾ വച്ച് നോക്കണം)
- മലിനജല കഴലുകൾ നീക്കം ചെയ്യുന്ന നടപടികൾ ആരംഭിച്ചു

ശരാശരി

- പരിശോധിച്ച നിശ്ചിത എണ്ണം ജലാശയങ്ങളിൽ 75% വും മാലിന്യങ്ങളില്ലാത്തവയാണ്.
- ജലാശയങ്ങൾ മാലിന്യമുക്തമാക്കാനുള്ള വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടക്കുന്നു - പരിശോധനകൾ, നിയമ നടപടികൾ, മാലിന്യം നീക്കം ചെയ്യൽ, ജനകീയ വിജിലൻസ് കമ്മിറ്റി പ്രവർത്തനം തുടങ്ങിയവ (നടക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ എണ്ണം, നടക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നേരിട്ട് നിരീക്ഷിച്ചും ഇത് നോക്കാവുന്നതാണ്). ഇതിൽ 3 പ്രവർത്തനമെങ്കിലും നടക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ പരിഗണിക്കാം

ശരാശരി താഴെ

- പരിശോധിച്ച നിർദ്ദിഷ്ട എണ്ണം ജലാശയങ്ങളിൽ 75% താഴെ മാലിന്യങ്ങൾ കണ്ടെവ.
- ജലാശയങ്ങൾ മാലിന്യ മുക്തമാക്കാനുള്ള നടപടികൾ ഒന്നും ആസൂത്രണം ചെയ്യാത്തവ.

	പരമാവധി മാർക്ക്	ലഭിച്ച മാർക്ക്
ഏറ്റവും മികച്ചത്	5	
മികച്ചത്	3	
ശരാശരി	2	
ശരാശരിക്ക് താഴെ (നെഗറ്റീവ് മാർക്ക്)	0 -5	

5.4 പൊതു അവബോധം വളർത്തുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ

സൂചകങ്ങൾ

ഏറ്റവും മികച്ചത്

- നിശ്ചിത എണ്ണം സ്കൂളുകളിൽ (ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്-2, മുനിസിപ്പാലിറ്റി 4-5, കോർപ്പറേഷൻ 10-5) 6-9 ക്ലാസ്സുകളിലെ, 2-3 ഡിവിഷനിലെ കുട്ടികളോട് മാലിന്യ സംസ്കരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നടത്തുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ ചോദിച്ച് (ക്വിസ് രീതിയിലോ/പേപ്പർ നൽകി എഴുതിച്ചോ) മനസ്സിലാക്കുക. ഇതിൽ 80% ത്തിന് മുകളിൽ കുട്ടികൾ 3 കാര്യങ്ങൾക്കെങ്കിലും ശരിയായ വിവരം പറഞ്ഞാൽ
- കുടുംബശ്രീയുടെ 2-3 അയൽക്കൂട്ടങ്ങൾ (തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ മാലിന്യ സംസ്കരണ നിബന്ധനകൾ ചോദിക്കൽ - ഇതിൽ മുഴുവൻ പേരും ഉത്തരം പറഞ്ഞാൽ)
- വ്യാപാരി/സ്ഥാപന നടത്തിപ്പുകാരിൽ മൊത്തം സ്ഥാപനങ്ങളിൽ 5-10 എണ്ണം (വ്യത്യസ്ത വിഭാഗങ്ങളിലെ വ്യത്യസ്ത പ്രദേശത്തെ) നടത്തിപ്പുകൾക്ക് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ മാലിന്യ സംസ്കരണ രീതി സംബന്ധിച്ച അറിവ് - എല്ലാവരും ശരിയായി പറഞ്ഞാൽ
- റെസിഡൻസ് അസോസിയേഷന്റെ ഭാരവാഹികളോട് - തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിന്റെ രീതി (ഗ്രാമം-1-2, മുനിസിപ്പാലിറ്റി -3-5, കോർപ്പറേഷൻ - 10-15, റെസിഡൻ്റ്സ് അസോസിയേഷനുകളോട് ചോദിക്കാം)

മികച്ചത്

- ഏറ്റവും മികച്ചതിലെ ആദ്യത്തെ നിബന്ധനയിൽ 60% - 80% കുട്ടികൾ
- കുടുംബശ്രീ - 80% അംഗങ്ങൾ
- വ്യാപാരം/സ്ഥാപനം - 80% പേർ
- റെസിഡൻ്റ്സ് അസോസിയേഷൻ - 80%

ശരാശരി

- കുട്ടികൾ - 50%
- കുടുംബശ്രീ - 50%

- വ്യാപാരം/സ്ഥാപനം - 75%
- റെസിഡൻ്റ്സ് അസോസിയേഷൻ - 75%

ശരാശരിക്ക് താഴെ

ശരാശരി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതിൻ്റെ താഴെ വരുന്നവ

	പരമാവധി മാർക്ക്	ലഭിച്ച മാർക്ക്
ഏറ്റവും മികച്ചത്	5	
മികച്ചത്	3	
ശരാശരി	2	
ശരാശരിക്ക് താഴെ (നെഗറ്റീവ് മാർക്ക്)	5	

5.5 യൂസർഫീ ശേഖരണം

സൂചകങ്ങൾ

ആകെ വീടുകളുടെയും, സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും എണ്ണം, അതിൽ വാതിൽപ്പടി ശേഖരണ സേവനം നൽകുന്ന വീടുകൾ/സ്ഥാപനങ്ങളുടെ എണ്ണം കണ്ടെത്തുക. അതിൽ നിന്നും യൂസർഫീ നൽകുന്ന വീടുകളുടെയും, സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും എണ്ണം കണ്ടെത്തി ശതമാനം നിശ്ചയിക്കുക.

	പരമാവധി മാർക്ക്	ലഭിച്ച മാർക്ക്
ഏറ്റവും മികച്ചത് 80% കൂടുതൽ	5	
മികച്ചത് 60-80%	3	
ശരാശരി 50%	2	
ശരാശരിക്ക് താഴെ 50% താഴെ	0 -1	

5.6 ഹരിത കർമ്മസേനയുടെ വരുമാനം

സൂചകങ്ങൾ

ഏറ്റവും മികച്ചത്

പ്രതിമാസം ഒരംഗത്തിന് – 20000 ന് കൂടുതൽ

മികച്ചത്

10000-20000 (10000 – 20000)

ശരാശരി

5000-10000 (5000 – 10000)

ശരാശരിക്ക്

താഴെ 5000 നു താഴെ (5000 നു താഴെ)

	പരമാവധി മാർക്ക്	ലഭിച്ച മാർക്ക്
ഏറ്റവും മികച്ചത്	5	
മികച്ചത്	3	
ശരാശരി	2	
ശരാശരിക്ക് താഴെ	0	

5.7 ചിഹ്ന വേസ്റ്റ് സംസ്കരണം

സൂചകങ്ങൾ

ഏറ്റവും മികച്ചത്

മുഴുവൻ ചിഹ്ന വേസ്റ്റുകളും റെൻ്ററിംഗ് യൂണിറ്റുകളിൽ നൽകുന്നവ

മികച്ചത്

റെൻ്ററിംഗ് യൂണിറ്റ്/കമ്പോസ്റ്റിംഗ്/ബയോഗ്യാസ് തുടങ്ങിയ വ്യത്യസ്ത മാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെ മുഴുവൻ വേസ്റ്റുകളും കൈകാര്യം ചെയ്യുക

ശരാശരി

50% താഴെ റെൻ്ററിംഗ് യൂണിറ്റിൽ നൽകുന്നു

ശരാശരിക്ക് താഴെ

50% ന് താഴെ റെൻ്ററിംഗ്/മറ്റ് മാർഗ്ഗങ്ങൾ വഴി സംസ്കരിക്കുന്നത്

	പരമാവധി മാർക്ക്	ലഭിച്ച മാർക്ക്
ഏറ്റവും മികച്ചത്	5	
മികച്ചത്	3	
ശരാശരി	2	
ശരാശരിക്ക് താഴെ	0	

ശുചിത്വ ഗ്രേഡിംഗ് രീതി

- ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്, നഗരസഭ, കേന്ദ്രങ്ങളിലേക്ക് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ഇൻസ്പെക്ഷൻ ടീമുകൾ അതാത് തദ്ദേശസ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ നേരിട്ട് സന്ദർശിച്ച് വേണം വിലയിരുത്തൽ നടത്തുവാൻ
- ഇൻസ്പെക്ഷൻ ടീം അംഗങ്ങൾ ഇൻസ്പെക്ഷൻ പ്രവർത്തനത്തിലേർപ്പെടുന്നതിന് മുമ്പ് കില മുഖേനയുള്ള പരിശീലനത്തിന് വിധേയമാക്കണം.
- മാനദണ്ഡങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്ന ഓരോ ഘടകങ്ങളും ഇൻസ്പെക്ഷൻ ടീം കൃത്യമായി വിലയിരുത്തി വേണം മാർക്കുകൾ നിശ്ചയിക്കാൻ.
- ഏതെങ്കിലും ഘടകങ്ങളിൽ മാർക്ക് നൽകുന്നതിന് വ്യക്തത കുറവുണ്ടെങ്കിൽ ആയത് ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷൻ, ഹരിതകേരളം മിഷൻ കോ-ഓർഡിനേറ്റർമാരുമായി ഇൻസ്പെക്ഷൻ ടീം ചർച്ച ചെയ്ത് വ്യക്തത വരുത്തണം.

- പൂരിപ്പിക്കേണ്ട ഫീൽഡ് തല ഫോർമാറ്റുകൾ ആവശ്യാനുസരണം ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷനുകൾ ഇൻസ്പെക്ഷൻ ടീമിന് ലഭ്യമാക്കേണ്ടതാണ്.
- 150 ആണ് ആകെ മാർക്കായി നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ളത്.
- ആകെ മാർക്കിൽ നിന്ന് ലഭിച്ച മാർക്ക് പരിഗണിച്ചാണ് ശതമാനവും ഗ്രേഡും നിശ്ചയിക്കേണ്ടത്.
- പൂരിപ്പിച്ച ഫോർമാറ്റുകൾ ഇൻസ്പെക്ഷൻ ടീം കൺവീനർമാർ അതാത് ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷനുകളെ ഏൽപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.
- ഇൻസ്പെക്ഷൻ ടീം കൺവീനർ, അംഗങ്ങൾ എന്നിവർ ഇൻസ്പെക്ഷൻ പ്രൊഫോർമയിൽ പേര്, തസ്തിക, മൊബൈൽ നമ്പർ എന്നിവ രേഖപ്പെടുത്തി ഒപ്പുവച്ചിരിക്കണം.

ജില്ലാതല ക്രോഡീകരണ ഫോർമാറ്റ്

ക്രമ നം.	ജില്ലയുടെ പേര്	തദ്ദേശ സ്വയം ഭരണ സ്ഥാപനത്തിന്റെ പേര്	ആകെ മാർക്ക്	ലഭിച്ച മാർക്ക്	ശതമാനം	ഗ്രേഡ്	കാറ്റഗറി
		ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത്				A	ഗ്രീൻ
						B	യെല്ലോ
						C	ഓറഞ്ച്
						D	റെഡ്
		മുനിസിപ്പാലിറ്റി				A	ഗ്രീൻ
						B	യെല്ലോ
						C	ഓറഞ്ച്
						D	റെഡ്
		കോർപ്പറേഷൻ				A	ഗ്രീൻ
						B	യെല്ലോ
						C	ഓറഞ്ച്
						D	റെഡ്

ഒപ്പ് : ജില്ലാ ശുചിത്വ ഗ്രേഡിംഗ് സമിതി ചെയർമാൻ

- ഒപ്പ് : 1. അംഗങ്ങൾ
2.
3.

- 71 - 100 വരെ 70% ത്തിന് മുകളിൽ മാർക്ക് വാങ്ങിയ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് A ഗ്രേഡും ഗ്രീൻ കാറ്റഗറിയും നൽകാം.
- 51 - 70 വരെ 50 ശതമാനത്തിനും 70 ശതമാനത്തിനും ഇടയിൽ മാർക്ക് നേടിയ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് B ഗ്രേഡും യെല്ലോ കാറ്റഗറിയും നൽകാം.
- 21 - 50 വരെ 20 ശതമാനത്തിനും 50 ശതമാനത്തിനും ഇടയിൽ മാർക്ക് നേടിയ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് C ഗ്രേഡും ഓറഞ്ച് കാറ്റഗറിയും നൽകാം.
- 1 - 20 വരെ ഒന്നിനും 20 ശതമാനത്തിനും ഇടയിൽ മാർക്ക് നേടിയ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് D ഗ്രേഡും റെഡ് കാറ്റഗറിയും നൽകാം.
- ഇത്തരത്തിൽ ഓരോ ജില്ലയിലെയും ഗ്രീൻ, യെല്ലോ, ഓറഞ്ച്, റെഡ് കാറ്റഗറിയിൽ വരുന്ന തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ലിസ്റ്റ് ജില്ലാ ഹരിതകേരളം മിഷനും, ശുചിത്വമിഷനും, ജില്ലാ ശുചിത്വ ഗ്രേഡിംഗ് സമിതിയുടെ അംഗീകാരത്തോടെ തയ്യാറാക്കി, ജില്ലാ ഗ്രേഡിംഗ് സമിതി ചെയമാന്റെ ഒപ്പോടുകൂടി ജോയിന്റ് ഡയറക്ടർ തദ്ദേശസ്വയം ഭരണ വകുപ്പിന് സമർപ്പിക്കേണ്ടതും ആയത് ജോയിന്റ് ഡയറക്ടർമാർ പ്രിൻസിപ്പൽ ഡയറക്ടർക്ക് സമർപ്പിക്കേണ്ടതുമാണ്.
- പ്രിൻസിപ്പൽ ഡയറക്ടർ ആയത് ഡയറക്ടർ പഞ്ചായത്ത്, ഡയറക്ടർ നഗരകാര്യം, ശുചിത്വ മിഷൻ, ഹരിതകേരളം മിഷൻ, എം.ജി.എൻ.ആർ.ഇ.ജി.എസ്, സംസ്ഥാന മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ്, കുടുംബശ്രീ, ചീഫ് എഞ്ചിനീയർ (LID & EW, LSGD) എന്നിവരുമായി ചർച്ച ചെയ്ത് അന്തിമ ലിസ്റ്റ് സർക്കാരിലേയ്ക്ക് സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

കാലഗണന :-

1. 15.06.2022 ന് മുമ്പായി ജില്ലാതല ഗ്രേഡിംഗ് പ്രവർത്തനങ്ങൾ പൂർത്തിയാക്കി കഴിയില്ലെങ്കിൽ താൽക്കാലികമായി കരിയേണ്ടതാണ്
2. 20.06.2022 ന് മുമ്പായി പ്രിൻസിപ്പൽ ഡയറക്ടർ അന്തിമ ഗ്രേഡിംഗ് പട്ടിക സർക്കാരിലേക്ക് സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

ചുമതലകൾ

- ജില്ല/ബ്ലോക്ക്തല ഇൻസ്പെക്ഷൻ ടീം രൂപീകരണം ജില്ലാതല ഏകോപന സമിതിയും ജോയിന്റ് ഡയറക്ടർ, തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പും സംയുക്തമായി നടപ്പിലാക്കണം.
- ജില്ലാ ശുചിത്വ ഗ്രേഡിംഗ് സമിതിയെ ജോയിന്റ് ഡയറക്ടർ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പ്, ഹരിതകേരളം മിഷൻ, ശുചിത്വ മിഷൻ എന്നിവ സംയുക്തമായി രൂപീകരിക്കണം.

- സൂപ്പർചെക്ക് ടീം രൂപീകരണം പ്രിൻസിപ്പൽ ഡയറക്ടർ തദ്ദേശസ്വയം ഭരണ വകുപ്പ് നിർവഹിക്കണം.
- തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഗ്രേഡിംഗുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പരിശീലനങ്ങൾ കില ഡയറക്ടർ ജനറൽ, ശുചിത്വ മിഷനും, ഹരിതകേരളം മിഷനുമായും കൂടിയാലോചിച്ച് നടത്തണം.
- ഇൻസ്പെക്ഷൻ ടീമിന്റെ തദ്ദേശസ്വയംഭരണസ്ഥാപന സന്ദർശനത്തിനായി ടീം അംഗങ്ങളുടെ വകുപ്പിലെ വാഹനസൗകര്യം ഉപയോഗിക്കുകയോ അതില്ലാത്ത പക്ഷം ജില്ലാ ശുചിത്വ മിഷൻ വാഹനസൗകര്യം ലഭ്യമാക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ടതാണ്
- ഇൻസ്പെക്ഷൻ, ഗ്രേഡിംഗ് തുടങ്ങിയ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കാവശ്യമായ മറ്റ് സജ്ജീകരണങ്ങളും ശുചിത്വ മിഷൻ ലഭ്യമാക്കേണ്ടതാണ്.

പൊതു നിർദ്ദേശങ്ങൾ

- ജില്ലാ-ബ്ലോക്ക് തല ഇൻസ്പെക്ഷൻ ടീമുകളുടെ വിലയിരുത്തലിൽ മേൽ സൂപ്പർ ചെക്ക് ചെയ്യുന്നതിനുള്ള അധികാരം സംസ്ഥാന/ജില്ലാ ഗ്രേഡ് നിർണ്ണയ സമിതിക്കുണ്ടായിരിക്കും.
- ജില്ലാ തല ശുചിത്വ ഗ്രേഡിംഗ് സമിതി ചെയർമാന്റെ അധ്യക്ഷതയിൽ യോഗം ചേർന്ന് ചർച്ച ചെയ്ത് അന്തിമമാക്കിയ പട്ടികയാവണം സംസ്ഥാന തല ത്തിൽ സമർപ്പിക്കേണ്ടത്.
- ജില്ലാതല ശുചിത്വ ഗ്രേഡിംഗ് സമിതി ചെയർമാനായ ജില്ലാകളക്ടറുടെ ഒപ്പോടുകൂടിയ പട്ടികയാണ് സമർപ്പിക്കേണ്ടത്. ആയത് ജോയിന്റ് ഡയറക്ടർ, തദ്ദേശസ്വയം ഭരണ വകുപ്പ്, ഹരിതകേരളം മിഷൻ, ശുചിത്വമിഷൻ കോർഡിനേറ്റർമാർ ഉറപ്പു വരുത്തേണ്ടതാണ്.
- ജില്ലാതല ശുചിത്വ ഗ്രേഡിംഗ് സമിതി അംഗങ്ങൾ പട്ടികയിൽ ഒപ്പു വച്ചിരിക്കണം.
- സമയബന്ധിതമായി തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഗ്രേഡിംഗ് പട്ടിക സമർപ്പിക്കുന്നതിന് ജില്ലാ സംസ്ഥാനതല ശുചിത്വ ഗ്രേഡിംഗ് സമിതികൾ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്.
- ജില്ലാ – ബ്ലോക്ക് പഞ്ചായത്ത് തല ഇൻസ്പെക്ഷൻ ടീമുകളുടെ വിലയിരുത്തൽ സൂപ്പർ ചെക്ക് ചെയ്യുന്നതിന് സംസ്ഥാനതല സൂപ്പർചെക്ക് ടീമിനെ പ്രിൻസിപ്പൽ ഡയറക്ടറുടെ മേൽനോട്ടത്തിൽ രൂപീകരിച്ച് പ്രവർത്തിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.
- ഇൻസ്പെക്ഷൻ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ വീഴ്ചയുണ്ടാകുന്ന പക്ഷം, സുതാര്യ വിലയിരുത്തൽ നടത്തപ്പെടാത്ത സാഹചര്യമുണ്ടായാൽ ഇൻസ്പെക്ഷൻ ടീമുകളെ കർശന നിയമ നടപടിക്ക് വിധേയമാക്കേണ്ടതാണ്.